

גליונות לעיון בפרשת השבוע
 ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
 שנה שביעית
 יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוש
 הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

ויגש (תש"ח)

מ"ז

א.א. שאלך כללית בטעם סיפור זה :
 בעל עקדת יצחק שואל: למה הוזכר בכאן כל הענין מחק החמישית (פ' כ"ד) והעברת
 העם לערים (כ"א) וחוק הכהנים מאת פרעה (כ"ב), כי כל זה יאות להכתב בספרי
 נמוסי מצרים, לא בתורה האלוקית.
 נסה לענות לשאלתו !
 (העזר בפסוקים שמות כ' ב' .

ויקרא כ"ה כ/ג ; מ"ב; נ"ה;
 במדבר י"ח כ"ג-כ"ד ; דב' י' ט' ;

ב. שאלה כללית במרות תקוני יוסף :
 השווה י"ט: קנה אותנו ואת אדמתנו
 כ' : ויקן יוסף את כל אדמת מצרים לפרעה
 כ"ג: הן קניתי אתכם היום ואת אדמתכם
 כ"ה : נמצא הן בעיני אדוני והיינו עבדים לפרעה.
 המפרשים העתיקים והחוקרים החדשים מבארים את מעשה יוסף כך, שלא הפך יוסף את
 המצרים לעבדים אלא לארסים.
 נמק דעתם זו מתוך הכתובים וביחוד מתוך השוואת הפסוקים הנ"ל !

ג. שאלות סגנון :

1. ט"ו ולמה נמות נגדך

י"ט למה נמות לעיניך

הסבר את סיבת השינוי בביטוי !

ד. ואת העם העביר אותם לערים

רשב"ם העביר אותו לערים

העמק דבר " " " : שלא העביר יחיד יחיד למקומות מפורזים אלא כל עיר
 לעיר אחרת כדי שלא יאבדו חברתם

שד"ל... ולפי פירוש רש"י ורשב"ם היה לו לומר "מעיר לעיר", כי הפרש גדול
 יש בין שמוש אות"ל " ושמוש מילת "אל", ומעולם לא תמצא בתנ"ך מ"ל...ל"א...אלא
 " מ...אל...ל" כמו (במדבר ל' ט"ו) "מיום אל יום"; וכך שרש"י "עבר" לא תמצא בו
 אות "ל" (שופטים י"ב ג') " ואעברה אל בני עמון". (שמ"א י"ד) "ונעברה אל
 מצב פלישתים". כי אות "ל" לא תבוא אלא לענין ההנאה והתועלת ומילת "אל תבוא
 להזרות של המקום כגון (דב' ל') " עבר לנו אל עבר הים", (יהושע כ"ב י"ט) "עברו
 לכם אל ארץ אחוזתכם". מלות "לנו", "לכם" נופלות על בני אדם שלחנאחם תהיה
 ההעברה ו"אל" נאמר על המקום שאליו תהיה ההעברה; ואומרו (במדבר כ"ז ח')
 " והעברתם את נחלתו לביחור", כי אין הנחלה עוברת ממקום למקום, רק הנאת אחותה
 תעבור מאיש לאיש. על כן לא יתכן שיהיה פירוש "לערים" - מעיר אל עיר.
 ועל כן נראה לי כדעת תלמידי הערענרייך, כי מילת "לערים" היא מליצה בפני עצמה
 ובלתי קשורה עם "העביר", אך הוא על דרך (במדבר א' ג') " תפקדו אותם לצבאותם";
 (כ"ו י"ב) "בני שמעון למשפחותם"; (יהושע ז' י"ד) "ונקרתם בבקר לשבטיכם";
 שענינם חלוקה לצבאות, למשפחות לשבטים. אף כאן - חלוקים לערים - כלומר
 שלא הפריד בין הדבקים לבלתי הרחיק איש ממידעיו ורעיו. ומילת "העביר" קשורה
 עם "מקצה גבול מצרים עד קצהו" - העביר את העם מקצה אל קצה, אך בהעבירו אותם
 לא לקחם אחד אחד אבל לקחם אגודות - אגודות...
 (והשוה לכך דברי הרצל: מדינת היהודים, פרק " חבורות בני המקום":
 "אנשינו חבורות יצאו, למשפחותיהם ולידידיהם" וכך יומן הרצל כך
 ראשון מיום 8. יוני 1895 !)

1. החוכל להביא נימוק נוסף - עניני - לפרוש שד"ל, נוסף לנימוק הלשוני המובא בדבריו !

2. מהו טעם פעולת יוסף זו לפי דעת רשב"ם ולפי דעת בעל "העמק דבר". (הסבר
 את המילים המסומנות בקו.)

עצה טובה: להבנת פרקנו זה קרא:

Siegmond Fraenkel : Die sieben

aegyptischen Hungerjahre - eine wirtschaftliche Studie.

Jeschurun 1925 228- 245 : 412- 428 !

יש לשלוח תשובות וגם שאלות לנחמה ליבוביץ, ירושלים, קריית משה.